

Dávid Lajos:

TELEKI ÉS LISZT FERENC

Gróf Teleki Sándort első nagy barátsága Liszt Ferenchez fűzte. Megismerkedésük a berlini egyetemi évekhez köthető: Teleki a tanulóifjúság vezére, Liszt akkor már elismert zeneköltő és zongorista. Noha „a gróf nem volt valami nagy zenedühönc”, Liszt – akiért Teleki Berlinben párbajt vív, majd Szentpéterváron nősöktetésbe bonyolódik – baráti szárnyai alá fogadja. „Akaszd szegre a filozófiát, nem lehet azt könyvből tanulni, lapozgasd az élet bibliáját...” – tanácsolta a zeneszerző és magával vitte hangversenyeire. Lengyelországba és Oroszországba vezet útjuk, majd Bécs és Pest következik, sőt Bukarestbe is ellátogatnak. Végül Franciaország felé röpíti őket az utazókocsi. „Nincs több város a világon, csak Párizs” – írja Teleki. Liszt a rajnai Nonnenwärt regényes szigetére is magával vitte barátját, ahol élettársa, d'Agoult grófnő körében pihente ki a hosszú utazások fáradalmait.

Barátságuk végig kísérte életüket. 1846 őszén, amikor Liszt először utazott hangversenyezni Erdélybe, Kolozsváron régi pajtása fogadta. Teleki nagy estélyt rendezett a tiszteletére. A máramarosszigeti Pócsy Laci bandája húzta egész éjszaka a legszebb magyar nótákat, főleg a divatos „koltóit”, amelyet Liszt tizennegyedik magyar rapszódiajában is feldolgozott. „...szemei kigyulladtak, ujjaival pattogatott, s belekiáltott a nótába, mi pedig aprózni kezdtük, s hajtottuk reggelig. A nagy mester zongorája mellé ült, mi apróztuk, s ameddig mi hajtottuk, ő megírta első magyar ábrándját” – emlékezett vissza később Teleki Sándor.

Liszt a Magyar rohamindulót „Méltóságos gróf Teleki Sándornak barátilag ajánlva” veti papírra. Amikor emigrációja idején Sándor grófot Párizsban az adósok börtönébe zárják, d'Agoult grófnő indít gyűjtést a megsegítésére. 1879-ben, Liszt második kolozsvári hangversenyezésének idején ugyancsak az akkor már ősz fűrtű Teleki fogadta az akkor már ugyancsak ősz fűrtű zeneszerzőt. Koltóra azonban – bár tervezték – Liszt soha nem jutott el...